

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบรรดาทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญนั้น แหล่งน้ำเป็นทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรง เพราะน้ำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต การมีน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการมีชีวิตรอยู่ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในถิ่นทุรกันดาร น้ำยิ่งมีคุณค่า นอกอณันต์ การที่แหล่งน้ำเกิดปัญหาในด้านต่าง ๆ นั้น เกิดจากผู้ใช้น้ำไม่มีการรักษาน้ำให้มีคุณภาพดี ปล่อยให้แหล่งน้ำสกปรก ไม่มีวิธีการเก็บรักษาไว้ใช้ และสาเหตุอื่นอีกมากมาย อีกทั้งน้ำยังเป็นหัวใจของการเกษตร เป็นที่พึ่งในทุกปัจจัยสำคัญของการดำรงชีวิต และการเจริญเติบโตของทุกชีวิตทั้งมนุษย์ สัตว์ พืช จากอดีตที่ผ่านมาทุกชีวิตต้องอาศัยน้ำฝน และแหล่งน้ำตามธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้ำเพื่อการเกษตรกรรม พื้นที่กว่าร้อยละ 80 ต้องพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก และในสถานการณ์เช่นนั้น การเกษตรกรรมจึงต้องประสบปัญหาความไม่แน่นอนของธรรมชาติ อีกทั้งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ยังอยู่ในสภาวะไม่สมดุล และเอื้อประโยชน์ได้อย่างเต็มที่กับความต้องการ การที่เราจะพึ่งพาเฉพาะน้ำฝนอย่างเดียวจะไม่ได้เพราะในแต่ละปีจะมีช่วงแห้งแล้งแทรกอยู่ ดังนั้นเราจะต้องพึ่งพาแหล่งน้ำจากที่อื่นมาใช้ประโยชน์บ้าง เช่นน้ำที่ไหลหรือมีอยู่ตามผิวดิน อาจจะขังอยู่ตามห้วย หนอง คลอง บึง ทะเล กลุ่มน้ำ หรือทะเลสาบที่มนุษย์สร้างขึ้น และน้ำใต้ดิน

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรน้ำในประเทศไทย (ยรรยงค์ อินทร์ม่วง, 2546) แหล่งน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย มีปัญหาที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้นอยู่หลายด้านดังนี้

1. น้ำเสีย น้ำเสียในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ซึ่งพอจะแยกแหล่งของน้ำเสียได้ 3 แหล่งใหญ่ ๆ คือ น้ำเสียจากภาคการเกษตรทั้งจาก การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ น้ำเสียจากอุตสาหกรรม และ น้ำเสียจากชุมชน

2. การขาดแคลนน้ำ ในหน้าแล้ง ประชากรไทยจะขาดแคลนน้ำดื่มน้ำใช้จำนวน 13,000 - 24,000 หมู่ที่บ้าน ประชากรประมาณ 6 - 10 ล้านคน ซึ่งโดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออก เฉียงเหนือตอนล่าง การขาดแคลนน้ำในระดับวิกฤตจะเกิดเป็นระยะ ๆ และรุนแรงขึ้น

3. คุณภาพน้ำ ปัจจุบันแหล่งน้ำจำนวนมากมีปัญหาด้านคุณภาพน้ำ ถึงแม้ว่าจะยังไม่ใช่น้ำเสีย แต่ก็เป็น้ำที่มีคุณภาพต่ำ ปัญหาที่พบคือ น้ำมีความขุ่นสูง ค่า pH ต่ำ มีการปนเปื้อนของสารพิษ

4. การรูกกล้าของน้ำเค็ม เนื่องจากบริเวณปากแม่น้ำมีปริมาณน้ำจืดที่จะไปผลักดันน้ำเค็มมีน้อย ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุทั้งฝนแล้ง การใช้น้ำจำนวนมากในกิจกรรมต่าง ๆ

5. การชะล้างพังทลายของดิน เนื่องจากผิวดินถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่การเกษตรจำนวนมากทำให้น้ำดินเปิดโล่งเมื่อมีฝนตกลงมาอย่างหนักจึงก่อให้เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

6. การเกิดอุทกภัย เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแทบทุกปีในช่วงฤดูมรสุม เกิดจากฝนตกหนักหรือตกติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่า แหล่งน้ำดินชื้นทำให้รองรับน้ำได้น้อยลง การก่อสร้างที่ทำให้น้ำไหลได้น้อยลง เช่น การก่อสร้างสะพาน นอกจากนี้น้ำท่วมอาจเกิดจากน้ำทะเลหนุนสูงขึ้น พื้นดินทรุดตัวเนื่องจากการสูบน้ำใต้ดินไปใช้มากเกินไป พื้นที่เป็นที่ต่ำและการระบายน้ำไม่ดี และการสูญเสียพื้นที่น้ำท่วมขัง ตัวอย่างได้แก่ การถมคลองเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัย เป็นต้น

7. ความขัดแย้งในเรื่องการใช้น้ำ เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น ในพื้นที่ที่มีความต้องการใช้น้ำสูง จึงเป็นที่ที่มีความขัดแย้ง หรือแม้แต่ความต้องการใช้น้ำที่ต่างกัน เช่น กรณีของเขื่อนปากมูล ชาวบ้านต้องการใช้น้ำเพื่อการทำประมงและรักษาสมดุลธรรมชาติแต่หน่วยงานราชการต้องการน้ำเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า

8. การสูบน้ำใต้ดินไปใช้มากจนแผ่นดินทรุดตัว ชาวกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้ง 6 จังหวัดใช้น้ำบาดาลจำนวนมาก เมื่อปี 2538 พบว่า ใช้ประมาณวันละ 1.5 ล้านลูกบาศก์เมตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจใช้ประมาณวันละ 1.2 ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้ดินทรุดตัวลง ทีละน้อยและทำให้เกิดน้ำท่วมขังได้ง่ายขึ้น

9. ปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างไม่เหมาะสม เช่น ใช้มากเกินไปจนความจำเป็นโดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเจริญจะมีการใช้น้ำสูงและใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย ในอดีตที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ใช้นโยบายการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาน้ำเสียเป็นหลัก โดยเน้นการขยายระบบการชลประทาน ทั้งการสร้างเขื่อน ท่อบกั้นน้ำ และอื่นๆ ซึ่งก่อให้เกิดผู้ได้ประโยชน์และผู้เสียประโยชน์ ผู้ได้ประโยชน์มักอยู่ต้นน้ำได้ประโยชน์จากการจัดสรรน้ำ ส่วนผู้เสียประโยชน์ที่อยู่ปลายน้ำต้องเจอกับปัญหาขาดแคลนน้ำหรือน้ำเสียที่เกิดจากผู้ใช้น้ำต้นน้ำ ผลที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่านโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมา เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ ขาดการวิเคราะห์และมองถึงปัญหาในภาพรวมที่มีผลกระทบเชื่อมโยงกัน เช่น การสร้างเขื่อนในภาคเหนือย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในภาคกลางด้วย (ชรรยงค์ อินทร์ม่วง, 2546)

นโยบาย การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ผ่านมาของไทยยังก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีก เช่น ปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรน้ำ ปัญหาความเป็นธรรมในการจัดสรร

ทรัพยากรน้ำ ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชน เป็นต้น (ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์ และพิพัฒน์ กัญจนพฤษ์, 2548) ซึ่ง ขรรรงค์ อินทร์มวง (2546) ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะกระบวนการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจแก้ปัญหาขึ้นอยู่กับรัฐบาลและ หน่วยงานราชการ ส่วนกลางที่รับผิดชอบเป็นหลัก ขาดการมีส่วนร่วมจากสังคมและประชาชนในพื้นที่

นอกจากนี้ ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์ และพิพัฒน์ กัญจนพฤษ์ (2548) ได้สรุปว่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคการเกษตร ทำให้ปริมาณความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ป่าไม้และพื้นที่ต้นน้ำมีปริมาณลดลง การที่ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรน้ำ ภาครัฐขาดการวางแผนการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างต่อเนื่องและการประสานงานที่ดี ระหว่างหน่วยงานราชการ อีกทั้งยังขาดกฎหมายแม่บทในการจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ ล้วนเป็นสาเหตุทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรน้ำ

หากจะพิจารณาโดยรวมของกิจการประมงในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยการประมงน้ำจืด และการประมงน้ำเค็มแล้ว ผลผลิตการประมงของประเทศไทยได้รับการจัดอันดับเป็น 1 ใน 10 ของประเทศที่มีปริมาณการจับสัตว์น้ำได้สูงสุดของโลก แต่หากพิจารณาเฉพาะการประมงน้ำจืด ซึ่งกระทำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ บ่อเลี้ยง และอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อนพบว่า ผลผลิตสัตว์น้ำจืดมีเพียงประมาณร้อยละ 8 ของผลผลิตสัตว์น้ำรวมของประเทศ หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณร้อยละ 23 ของมูลค่าสัตว์น้ำรวม ทั้งนี้ เนื่องจากการประมงน้ำจืดโดยเฉพาะพื้นที่ชนบทส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นการประมงแบบยังชีพกล่าวคือ ราษฎรที่อาศัยใกล้แหล่งน้ำจะจับสัตว์น้ำจืดโดยเฉพาะปลา เพียงเพื่อบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น ส่วนการจับสัตว์น้ำเพื่อการค้าจะมีเฉพาะ ในบริเวณที่ราบลุ่มริมสองฝั่งแม่น้ำสายสำคัญ ๆ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำสะแกกรัง แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำแม่กลอง เป็นต้น

จังหวัดชลบุรีเป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ต้องอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเพื่อให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการใช้บริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เพราะจังหวัดชลบุรีไม่มีแม่น้ำไหลผ่านและแหล่งน้ำธรรมชาติมีน้อย อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก คือการเลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง และอาชีพเสริม คือการเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น เป็ด ไก่ แต่ในด้านการประมงน้ำจืด เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีปัญหาแหล่งน้ำจืด จึงมีการเลี้ยงกันเป็นบางอำเภอเท่านั้นจากสถิติช่วงปี 2545 - 2548 พบว่าปริมาณสัตว์น้ำจืดลดลงอย่างต่อเนื่อง ในปี 2545 มีปริมาณ 10,248.000 ตัน มูลค่า 193.380 ล้านบาท ปี 2547 มีปริมาณ 22,544.30 ตัน มูลค่า 734.62 ล้านบาท และในปี 2548 มีปริมาณ 14,713.75 ตัน มูลค่า 315.76 ล้านบาท (สำนักงานชลประทานที่ 9 จังหวัดชลบุรี, 2549)

ตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นอีกตำบลหนึ่ง ที่มีสภาพภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ราบลุ่มมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ ดินเป็นดินเปรี้ยวเหมาะสมในการเลี้ยงกุ้งและปลา ปัจจุบันตำบลท่าข้ามมีพื้นที่การเลี้ยงกุ้งมากที่สุดในอำเภอพนัสนิคม และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูก ปลาน้ำจืดหลายชนิดที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะปลานิล ปลาสร้อย ปลาดุก ปลาตะเพียน โดยประชากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีประชากรทั้งสิ้น 2,889 คน แยกเป็นชาย 1,431 คนหญิง 1,458 คน จำนวนครัวเรือน 535 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 91 คน/ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่ ยึดอาชีพเลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง เป็นหลักถึงร้อยละ 70 ภายในตำบลมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือ ฝาย จำนวน 3 แห่ง ประตูกั้นน้ำ 2 แห่ง สระน้ำสาธารณะ 3 แห่ง และประปาหมู่บ้าน 4 แห่ง (สำนักบริหาร การทะเบียนกรมการปกครอง, 2552) แต่ปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฝนทิ้งช่วงก็ยังเป็นปัญหา หลักที่สำคัญของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาในตำบล ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงเช่นกัน ดังนั้นปริมาณน้ำ ที่ไม่เพียงพอจึงส่งผลกระทบต่อชาวบ้านตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีซึ่งอาชีพหลัก ของชาวบ้านคือการทำเกษตรกรรมโดยเฉพาะ การประกอบอาชีพการเลี้ยงปลา น้ำเป็นปัจจัยหลัก และเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการประกอบอาชีพ ในการสร้างผลผลิตและการสร้างรายได้ของ ชุมชนซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและความอยู่รอดของชุมชนตำบลท่าข้าม อำเภอ พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากความสำคัญและปัญหาด้านการจัดการแหล่งน้ำ

จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการ เลี้ยงปลาของประชาชน ตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ว่าเกษตรกรมีส่วนร่วมในการ จัดการแหล่งน้ำในการเลี้ยงปลามากน้อยเพียงใดและปัจจัยใดบ้างมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ จัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการแหล่งน้ำของชุมชนอย่างเป็นระบบ หากได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำอย่างจริงจัง ถูกวิธี และ สม่ำเสมอ ย่อมจะมีส่วนช่วยให้แหล่งน้ำในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า อันจะ ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำ การส่งเสริมการกิจกรรมการใช้น้ำและการ บำรุงรักษาแหล่งน้ำในตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกร ตำบลท่าข้าม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยง ปลา กับปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมด้านการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมด้านการประสานงาน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์

2. ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ทั้ง 7 หมู่ที่บ้าน ในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ศึกษาได้แก่ เกษตรกรผู้ใช้น้ำในการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 535 ครัวเรือน

3. ขอบเขตของระยะเวลา

ในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม – เดือนสิงหาคม พ.ศ.2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาของเกษตรกรในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่อง การวางแผนงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำเพื่อให้มีการจัดการแหล่งน้ำที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นิยามศัพท์

ภูมิลำเนาที่พักอาศัย หมายถึง ที่อยู่อาศัยของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่หมู่ต่าง ๆ ในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี

จำนวนสมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนที่อยู่ร่วมกันในครอบครัวของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่หมู่ต่าง ๆ ในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี

ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง จำนวนพื้นที่ทำกินที่ใช้ในเลี้ยงครอบครัวของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่หมู่ต่าง ๆ ในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี

รายได้ต่อปีของครัวเรือน หมายถึง เงินที่หามาได้จากการดำเนินอาชีพเลี้ยงปลาของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่หมู่ต่าง ๆ ในตำบลท่าข้าม อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี

แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคล หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องการจัดการน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา ที่เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลท่าข้าม อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรีได้รับรู้

การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ใช้น้ำได้เข้ามามีส่วนดำเนินการในขั้นตอนการบริหาร การจัดการและดูแลรักษา

การจัดการแหล่งน้ำ หมายถึง การกระทำใด ๆ ของบุคคล องค์กร หรือกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อการกระทำเกี่ยวกับการจัดสรรน้ำ การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ การจัดโครงสร้างองค์การบริหาร ตลอดจนการกำหนดระเบียบปฏิบัติ และการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ การดูแลรักษา

ชุมชน หมายถึง พื้นที่ที่กลุ่มเกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มสังคมในท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีที่มีอัตลักษณ์ร่วมกันจากวิถีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณเดียวกัน

การมีส่วนร่วมของเกษตรกร หมายถึง การที่เกษตรกรเข้าไปมีบทบาทในการรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็น การปรึกษาหารือ และการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ในจังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมในด้านการปรึกษาหารือ หมายถึง เกษตรกรได้พูดคุยพบปะสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอความคิดเห็นในที่ประชุม เกี่ยวกับการจัดการน้ำ ตลอดจนได้ร่วมกำหนดแผนการใช้น้ำในแต่ละฤดูกาล

การมีส่วนร่วมด้านการประสานงาน หมายถึง การร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งน้ำให้เพียงพอเพื่อการเลี้ยงปลา แนวทางแก้ไขปัญหา และการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลา

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน หมายถึง การที่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐมาให้ความรู้ในการจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อการเลี้ยงปลา และร่วมการจัดกิจกรรมการจัดการน้ำให้เพียงพอเพื่อการเลี้ยงปลากับเกษตรกร

การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ หมายถึง การได้รับประโยชน์จากการจัดการน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ที่บริหารจัดการน้ำที่ใช้ในการเลี้ยงปลาให้กับเกษตรกร

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ภูมิลำเนาที่พักอาศัยของเกษตรกรที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 รายได้ต่อปีของครัวเรือนที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารที่เป็นสื่อบุคคลที่ต่างกันของเกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงปลาในตำบลท่าข้าม อำเภอนัสนิคม จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University